

5.2 INFORMASJONSSKRIV OM HODELUS

Revisjonsnr.:	Erstatter:	Utarbeidet av:	Godkjent av:	Godkjent dato:
01		Enhet for legetjenester og smittevernarbeid	Eli Sagvik	01.07.2004

Det er oppdaget lus i barnehagen/skolen

Dere som foreldre/foresatte må derfor undersøke deres barn. Dersom det er oppdaget lus er det meget viktig at dere følger de rutiner som er nevnt nedenfor:

Forekomst

Hodelus forekommer ofte som utbrudd i skoler og barnehager, spesielt om høsten. Hodelus er ikke forbundet med dårlig hygiene.

Hodelus er 2-3 mm store, grå eller gråbrune. De lever i hodebunnen. Eggene er 1 mm lange, hvite til gråbrune. De sitter fast på hårstrået nede ved hårroten. Eggene klekkes etter 5-6 dager. Både lus og egg kan sees uten forstørrelsesglass.

Hodelus er ufarlig men gir sterk kløe. Kløen kan komme 3-4 måneder etter smitte.

Smittemåte

Hodelus smitter direkte fra hode til hode, sjeldnere gjennom felles bruk av kam, skjerv eller lue.

Hvordan påvise lus

Man må inspisere håret fra hårroten og utover, område for område. Kamming av vått hår har vist seg å være den mest effektive måten til å påvise hodelus. Det er viktig å bruke finkam, sterkt lys, forstørrelsesglass og håndkle over skuldrene. Se etter lus og egg både på kammen og på håndkledet. Egg kan ofte sees i nakken og bak ørene. Eg

Behandling

Bare de som får påvist hodelus eller luseegg skal behandles. Familiemedlemmer som får påvist lus eller egg behandles samtidig, for å minske risikoen for ny smitte. Man anbefaler ikke forebyggende behandling før lus/egg oppdages, da dette øker risiko for at lusemidlene ikke blir effektive ved behov seinere.

Det anbefales å bruke lusemidlet Prioderm liniment som fåes kjøpt uten resept på apoteket. (Barn under 1 år og gravide bruker annet middel.)

NB! Det gjøres to behandlinger med 8 dagers mellomrom. Bruk rikelig liniment i tørt hår i hele hodebunnen og følg bruksanvisningen nøye. Linimentet skal virke i 12 timer. Ikke bruk dusjhette mens kuren virker, kuren virker best når håret får tørke. Håret skal kammes en time etter at man har hatt behandlingen i håret. Dersom lusene er resistente mot midlene, vil de vanligvis bli lammet en stund for så å vokne tillive igjen. Effekten av behandlingen vil bli bedre når den kombineres med kamming. Dette har to hensikter:

- Fjerning av lammet lus som kan våkne igjen
- Lusene som kammes ut kan observeres for å avgjøre om de er døde eller bare lammet

Det er viktig å foreta **etterkontroller** ukentlig tre uker etter siste behandling for å se om all lus er forsvunnet, eller at en ikke er smittet på nytt. Inspiser hodebunnen nøye og kam håret systematisk og grundig en gang i uka i tre uker. Bruk vanlig finkam i plast.

Vask håret først med vanlig sjampo, legg et hvitt håndkle over skuldrene og kam håret mens det er vått. Lusene faller da ned på håndkleet og er lette å oppdage. Se etter små lus og luseegg mellom tinnene på kammen. Egg som sitter på hårstrået mer enn 5 mm fra hodebunnen er tomme og skyldes tidligere angrep.

Både kam og håndkle behandles med varmt vann, over 60 grader, eller fryses for å drepe lusene. Det finnes en spesialkam som ikke har fordeler framfor finkam i plast, og spesialshampo som er unødvendig.

Kamming kan også brukes til å bekjempe hodelus. Ved bekjempelse må kamming utføres systematisk og grundig en gang om dagen i minst 8 dager og deretter en gang i uka i tre uker som beskrevet foran.

Vær oppmerksom på at kløen kan fortsette etter at lusene er bekjempet.

Barn under 1 år og gravide bør bruke Nix shampo. Det gjøres **to behandlinger** med 8 dagers mellomrom. Dette er et mindre effektivt behandlingsmiddel, og det er derfor viktig å ha nøye etterkontroll med kamming og inspeksjon ukentlig i tre uker etter siste behandling som beskrevet ovenfor.

Behandling av klær

Lus dør hurtig ved frysing ved -20 grader C over natten, eller ved oppvarming til +60 grader C. Vask ved +60 grader C ved behov.

Lus i klesplagg og gjenstander som kosedyr m.m. dør når de ligger ubrukt ved romtemperatur i to døgn.

Tiltak i barnehage/skole

Det er ikke grunnlag for å stenge skole eller barnehage ved utbrudd av hodelus. Det anbefales ikke at barnehage oppvarmes til + 23 grader fra fredag til søndag, da dette har en svært usikker effekt. Det er ikke nødvendig å gjøre omfattende rengjøring av klær, sengetøy, møbler m.m. for å forhindre smitte.

Den beste strategien er å gi rask behandling til dem med påvist lus .

Dette innebærer at alle som er berørt får beskjed, og at **alle undersøker barna sine nøye** (i flere uker fremover), slik at utbruddet kan bli stoppet.

Hvis ikke alle med lus blir behandlet, vil det skje nysmitte i skolen eller barnehagen.

Barn kan gå i barnehage eller skole dagen etter at behandlingen er igangsatt.

Gi beskjed til kontakter

Gi beskjed til familie, venner, skole eller barnehage. Det er viktig at alle kontakter blir undersøkt, også de som ikke klør.